

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 février 2007

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière afin de sanctionner plus sévèrement la récidive pour les délits de fuite

AMENDEMENTS

N° 1 DE M. DESEYN ET CONSORTS

Art. 2

Remplacer cet article par la disposition suivante:

«Art. 2. — Les articles 36 et 37bis, § 2, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière sont abrogés.».

N° 2 DE M. DESEYN ET CONSORTS

Art. 2bis (nouveau)

Insérer un article 2bis rédigé comme suit:

«Art. 2bis. — Dans le titre IV de la même loi, il est inséré un chapitre Vter, intitulé «Récidive» et contenant l'article 37ter, libellé comme suit:

Document précédent :

Doc 51 **2177/ (2005/2006) :**

001 : Proposition de loi de M. Casaer, Mme Verhaert et M. De Coene.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 februari 2007

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer ten einde recidive voor vluchtmisdrijven strenger te bestraffen

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEER DESEYN c.s.

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 2. — De artikelen 36 en 37bis, § 2, van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer worden opgeheven.».

Nr. 2 VAN DE HEER DESEYN c.s.

Art. 2bis (nieuw)

Een artikel 2bis invoegen, luidende:

«Art. 2bis. — In titel IV van dezelfde wet wordt een hoofdstuk Vter houdende een artikel 37ter ingevoegd, waarvan de tekst luidt als volgt:

Voorgaand document :

Doc 51 **2177/ (2005/2006) :**

001 : Wetsvoorstel van de heer Casaer, mevrouw Verhaert en de heer De Coene.

«Chapitre Vter. Récidive.

«Art. 37ter. — Est puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans et d'une amende de 400 euros à 5000 euros, ou d'une de ces peines seulement, et d'une déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur d'une durée de trois mois au moins et de cinq ans au plus ou à titre définitif, quiconque, après une condamnation par application des articles 33, § 1er, 34, § 2, 35 ou 37bis, commet dans les trois années une nouvelle infraction à une de ces dispositions.

En cas de récidive dans les trois ans d'une condamnation en application de l'article 33, § 2, ou en cas de nouvelle récidive dans les trois ans de la deuxième condamnation en application des articles 33, § 1er, 34, § 2, 35 ou 37bis, les peines d'emprisonnement et les amendes prévues ci-dessus peuvent être doublées.»

N° 3 DE M. DESEYN ET CONSORTS

Art. 3

Remplacer cet article comme suit:

«Art. 3. — À l'article 38, § 2, de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1) à l'alinéa 1er, sont insérés entre les mots «article 29, §§ 1er et 3» et les mots «article 34, § 2,» les mots «article 33, 2°,»;

2) aux alinéas 3 et 5, les mots «aux articles 36 ou 37bis, § 2» sont remplacés par les mots «à l'article 37ter».

N° 4 DE M. DESEYN ET CONSORTS

Art. 4 (nouveau)

Ajouter un article 4, libellé comme suit:

«Art. 4. —

A) à l'article 38, § 3, alinéa 1er, 5°, de la même loi sont insérés entre les mots «des formations spécifiques» et les mots «déterminées par le Roi» les mots «ou une thérapie de rééducation à la conduite»;

B) ce même point 5° est complété par la disposition suivante:

«Hoofdstuk Vter. Herhaling.

«Art. 37ter. — Met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van 400 euro tot 5000 euro of met een van die straffen alleen en het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig voor de duur van tenminste drie maanden en ten hoogste vijf jaar of voorgoed, wordt gestraft hij die, na een veroordeling met toepassing van artikel 33 §1 artikel 34 § 2, artikel 35, of artikel 37bis, een van deze bepalingen binnen drie jaar opnieuw overtreedt.

In geval van herhaling binnen de drie jaar na een veroordeling met toepassing van artikel 33 § 2, of in geval van nieuwe herhaling binnen de drie jaar na de tweede veroordeling met toepassing van de artikelen 33 § 1, 34 § 2, 35 of artikel 37bis, kunnen de hierboven bepaalde gevangenisstraffen en geldboeten verdubbeld worden.»

Nr. 3 VAN DE HEER DESEYN c.s.

Art. 3

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 3. — In § 2, eerste lid, van artikel 38 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1) in het eerste lid, worden tussen de woorden «artikel 29, § 1 en § 3» en de woorden «artikel 34, § 2,», de woorden «artikel 33, 2°» ingevoegd;

2) in het derde lid en het vijfde lid worden de woorden «artikelen 36 of 37bis, § 2» vervangen door de woorden «het artikel 37ter».

Nr. 4 VAN DE HEER DESEYN c.s.

Art. 4 (nieuw)

Een artikel 4 invoegen, luidend als volgt:

«Art. 4. —

A) in § 3, eerste lid, van het artikel 38 van dezelfde wet wordt in punt 5° tussen de woorden «specifieke scholingen» en de woorden «bepaald door de Koning» de woorden «of een verkeerstherapie» ingevoegd;

B) hetzelfde punt 5° wordt aangevuld met de volgende zin:

«Si la réintégration du droit de conduire est subordonnée à des formations spécifiques ou à une thérapie de rééducation à la conduite, le juge peut, au besoin, prolonger la période de déchéance de la durée des formations ou de la thérapie de rééducation à la conduite.».

N° 5 DE M. DESEYN ET CONSORTS

Art. 5 (nouveau)

Ajouter un article 6, libellé comme suit:

«Art. 5. — La présente loi entre en vigueur à la date fixée par le Roi.».

JUSTIFICATION

1. Afin de tenir compte de l'avis du Collège des procureurs généraux, la récidive en cas d'infractions routières très graves (imprégnation alcoolique, drogue) fait l'objet d'un seul et même article, qui porte également sur la récidive en cas de délit de fuite.

Parallèlement, ainsi que le prévoit la proposition de loi 2177/001, une distinction est établie en matière de récidive en cas de délit de fuite entre, d'une part, le délit de fuite à la suite d'un accident de la circulation sans lésions corporelles et, d'autre part, celui faisant suite à un accident de la circulation ayant entraîné des lésions corporelles ou la mort: un redoublement de la peine d'emprisonnement et des amendes en cas de nouvelle récidive (qui se fait déjà en cas d'imprégnation alcoolique et de drogue) sera également appliqué au délit de fuite en cas de deuxième récidive. Les amendes et la peine de prison sont toutefois déjà redoublées dans le cas d'une première récidive lorsqu'il s'agit d'un accident ayant entraîné des lésions corporelles ou la mort.

2. Le premier élément de la proposition de loi n° 1451/001 a été supprimé en l'occurrence, parce qu'il s'agit, dans une certaine mesure, d'un assouplissement de la réglementation existante. En effet, si la proposition de loi était adoptée, lors d'une première infraction, on ne prononcerait plus la déchéance (certes plus longue) qu'en cas de délit de fuite faisant suite à un accident de la circulation ayant entraîné des lésions corporelles; il ne serait plus du tout question de déchéance à la suite d'un premier délit de fuite lorsque celui-ci fait suite à un accident ayant uniquement entraîné des dommages matériels. L'article 38, § 2, 1°, de la loi relative à la circulation routière vise exclusivement une condamnation plus sévère en cas de combinaison avec un accident mortel (article 420 du Code pénal), et non un accident ayant uniquement entraîné des dégâts matériels.

Le présent amendement signifie dès lors d'emblée

a) que l'article 38, § 1er, alinéa 1er, demeure inchangé de manière à ce qu'à l'avenir, la déchéance puisse aussi être prononcée en permanence dans le cas d'un (premier) délit de fuite sans lésion corporelle;

«Indien het herstel van het recht op sturen afhankelijk wordt gemaakt van specifieke scholingen of van een verkeerstherapie, kan de rechter de periode van het verval indien nodig verlengen met de duurtijd van de scholingen of van de verkeerstherapie.».

Nr. 5 VAN DE HEER DESEYN c.s.

Art. 5 (nieuw)

Een artikel 6 invoegen, luidend als volgt:

«Art. 5. — Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum.».

VERANTWOORDING

1. Om tegemoet te komen aan het advies van het College van procureurs-generaal wordt de herhaling van zeer belangrijke verkeersinbreuken (alcohol, drugs) gegroepeerd in één nieuw artikel, en daar wordt meteen ook de herhaling van het vluchtmisdrijf in behandeld.

Tegelijkertijd, zoals voorgesteld in het wetsvoorstel 2177/001 wordt met betrekking tot de herhaling van het vluchtmisdrijf een onderscheid gemaakt tussen het vluchtmisdrijf dat volgt op een verkeersongeval zonder lichamelijk letsel enerzijds en een verkeersongeval met lichamelijk letsel of de dood anderzijds: een verdubbeling van de gevangenisstraf en de boetes voor een nieuwe herhaling, (die reeds geldt voor alcohol en drugs), zal ook gaan gelden voor het vluchtmisdrijf bij een tweede herhaling. Maar die verdubbeling van de boetes en de gevangenisstraf geldt reeds bij de eerste herhaling, als het ongeval gepaard gaat met lichamelijk letsel of de dood.

2. Het eerste element uit het wetsvoorstel nr. 1451/001 is hier weggelaten, omdat het tot op bepaalde hoogte een afzwakking is van de bestaande regeling. Immers: indien het wetsvoorstel gevolgd zou worden, zou er bij een eerste overtreding alleen nog (weliswaar zwaarder) verval uitgesproken worden indien het vluchtmisdrijf een verkeersongeval betreft met lichamelijke schade; het verval na een eerste vluchtmisdrijf zou helemaal verdwijnen wanneer het vluchtmisdrijf betrekking zou hebben op een ongeval met louter stoffelijke schade. Want artikel 38 § 2, 1° lid van de verkeerswet heeft het exclusief over een sterkere veroordeling voor een combinatie met een dodelijk ongeval (artikel 420 van het Strafwetboek), en niet over een ongeval met louter stoffelijke schade.

Voorliggend amendement betekent daarom meteen

a) dat artikel 38 § 1, eerste lid, ongewijzigd blijft zodat er in de toekomst blijvend ook verval kan uitgesproken worden bij een (eerste) vluchtmisdrijf zonder lichamelijk letsel;

b) que dans le cas d'un accident ayant entraîné des lésions avec délit de fuite, l'auteur, n'a, sur la base de l'adjonction de l'article 33, §2, à l'alinéa 3 de l'article 38, § 2, et du nouvel article 37ter (dans lequel le délit de fuite est contenu) aux alinéas 3 et 5 de l'article 38 § 2, à nouveau le droit de conduire que moyennant une évaluation positive basée sur les examens (un examen théorique, un examen pratique, un examen médical et un examen psychologique). Il est ainsi tenu compte de la proposition de loi n° 1451/001.

3. L'idée d'une thérapie émise dans la proposition de loi 792/001 est reprise en l'occurrence d'une manière fort simplifiée. L'avis du collège des procureurs généraux précise que la thérapie de rééducation à la conduite peut probablement être recouverte dès à présent par la notion de «formation spécifique», telle qu'elle figure à l'article 38, § 3 de la loi sur la circulation routière. L'avis laisse donc subsister un certain doute. Et ce doute est justifié. Le «*driver improvement*» (tel qu'il est déjà appliqué de manière embryonnaire au sein de l'Institut belge de la sécurité routière), pourrait certes relever de la notion de «formation spécifique», étant donné qu'en l'occurrence, on peut encore parler dans un certain sens d'une «formation». Il faut toutefois opérer une nette distinction entre de telles sessions de groupe (disons: des 'cours'), qui font appel à une dynamique de groupe afin de parvenir à un autre comportement dans le trafic, et l'accompagnement psychologique individuel, qui s'impose lorsque le comportement totalement inadapté et irresponsable est profondément enraciné dans la structure psychologique de la personnalité de l'auteur. Aussi la notion de «formation spécifique» est-elle complétée à l'article 38, § 3, par celle de «thérapie de rééducation à la conduite». Le présent amendement habilite le Roi à en préciser les contours, tout comme il l'habilite en ce qui concerne le «*driver improvement*» (qui n'a pas non plus été exécuté).

Étant donné que la durée d'une telle formation spécifique et certainement de l'accompagnement psychologique individuel ne peut être déterminée d'avance, il est donné au juge la possibilité de prolonger au besoin la déchéance du droit de conduire jusqu'à ce que le traitement soit couronné de succès.

Une collaboration beaucoup plus fructueuse que ce n'est le cas actuellement dans notre pays peut ainsi être établie entre la justice et la psychiatrie en ce qui concerne les questions ayant trait à la circulation routière, alors qu'une telle collaboration est déjà développée avec succès dans d'autres pays (tels que l'Allemagne, les Pays-Bas, les États-Unis).

b) dat de dader, bij een letselongeval met vluchtmisdrijf, op basis van de toevoeging van artikel 33 §2 aan het eerste lid van artikel 38 § 2, en van het nieuwe artikel 37 ter (waarin het vluchtmisdrijf vervat zit) aan het derde en vijfde lid van het artikel 38 § 2, het recht op sturen maar terugkrijgt mits een positieve evaluatie op basis van de onderzoeken (een theoretisch examen, een praktisch examen, een medisch onderzoek en een psychologisch onderzoek). Hiermede wordt tegemoetgekomen aan het wetsvoorstel nr. 1451/001.

3. De idee van een verkeerstherapie uit het wetsvoorstel 792/001 wordt hier op een sterk vereenvoudigde wijze hernoemen. Het advies van het college van procureurs-generaal stelt dat de verkeerstherapie vermoedelijk nu reeds kan begrepen worden onder het begrip «specifieke scholing», zoals vermeld in artikel 38, § 3 van de verkeerswet. Het advies laat dus enige twijfel bestaan. En die twijfel is terecht. Weliswaar zou het «*driver improvement*» (zoals dat reeds embryonaal wordt toegepast binnen het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid), kunnen vallen onder het begrip «specifieke scholing», omdat hier nog in zekere zin van een «scholing» gesproken kan worden. Er moet echter een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen dergelijke groepssessies (laat ons zeggen: «cursussen») die een beroep doen op de groepsdynamica om tot een andere verkeersattitude te komen enerzijds, en de individuele psychologische begeleiding anderzijds die zich opdringt wanneer het totaal onaangepaste en onverantwoorde verkeersgedrag diep is ingeworteld in de psychologische persoonlijkheidsstructuur van de dader. Daarom wordt in artikel 38 § 3 het begrip «specifieke scholing» aangevuld met het begrip «verkeerstherapie». Het amendement geeft aan de Koning de opdracht om de contouren ervan nader te bepalen, net zoals hij die opdracht heeft voor het «*driver improvement*» (die eveneens nog niet is uitgevoerd).

Omdat de duur van zulke specifieke scholing, en zeker van de individuele psychologische begeleiding, zomaar niet op voorhand bepaald kan worden, wordt aan de rechter de mogelijkheid gegeven het verval van het recht op sturen zo nodig te verlengen totdat de behandeling met succes afgerond is.

Op deze wijze kan een veel vruchtbaarder samenwerking ontstaan tussen gerecht en psychiatrie in verband met verkeersaangelegenheden dan nu in ons land het geval is, terwijl zulke samenwerking in andere landen (bv. Duitsland, Verenigde Staten) reeds met succes is uitgebouwd.

Roel DESEYN (CD&V)
Jef VAN DEN BERGH (CD&V)
David LAVAUX (cdH)

N° 6 DE M. CASAER ET CONSORTS

Art. 3

Remplacer cet article par la disposition suivante:

«Art. 3. — Dans l'article 38, § 1er, 5°, de la même loi, modifié par la loi du 7 février 2003, les mots « , 33, § 3, 1° » sont insérés après les mots « 33, § 1er ».

JUSTIFICATION

Étant donné que, depuis la modification de 2005, l'article 38, § 1er, 5°, de l'actuelle loi relative à la police de la circulation routière ne renvoie plus à l'article 48, 2°, cette comparaison est également superflue dans la présente proposition.

N° 7 DE M. VAN DEN BERGH
(en ordre subsidiaire)

Art. 2bis (nouveau)

Insérer un article 2bis, libellé comme suit:

«Art. 2bis. — À l'article 33, § 2, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, le nombre «400» est remplacé par le nombre «300».

JUSTIFICATION

1. Il est essentiel de retrouver autant d'auteurs de délits de fuite que possible. Il est très pénible, pour les proches ou les parents, de ne jamais connaître l'identité la personne qui a tué ou blessé gravement un être cher. Ces derniers pourront plus facilement métaboliser l'événement (pour autant qu'on puisse parler d'une véritable métabolisation) si l'auteur est connu - certainement si le délit de fuite est dû à la panique et non à une intoxication alcoolique ou à un défaut d'assurance. Pour résoudre la problématique des délits de fuite, on pourrait par exemple inciter les auteurs à se présenter aussi vite que possible et spontanément à la police.

Il est en effet essentiel d'envoyer un signal à la société en droit pénal: on constate qu'un certain nombre de délits de fuite peuvent être attribués à la panique (une première confrontation avec la mort ou avec des blessés graves, la vue du sang, ...) et non à l'intoxication alcoolique ou au défaut d'assurance. Plus l'auteur tarde à se dénoncer, plus cette démarche devient difficile. Le droit pénal doit encourager les auteurs à se présenter spontanément. La réduction de l'amende minimale prévue à cet égard permettrait d'atteindre cet objectif.

Nr. 6 VAN DE HEER CASAER c.s.

Art. 3

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 3. — In artikel 38, §1, 5°, van dezelfde wet gewijzigd door de wet van 7 februari 2003 worden na de woorden «33, §1» de woorden « , 33, § 3, 1° » ingevoegd.

VERANTWOORDING

Aangezien de huidige verkeerswet geen verwijzing meer maakt naar artikel 48, 2°, in artikel 38, §1, 5°, na de wijziging van 2005, is deze vergelijking ook in dit voorstel overbodig.

Dylan CASAER (sp.a-spirit)
Philippe DE COENE (sp.a-spirit)
Annick SAUDOYER (PS)

Nr. 7 VAN DE HEER VAN DEN BERGH
(in bijkomende orde)

Art. 2bis (nieuw)

Een artikel 2bis invoegen, luidend als volgt:

«Art. 2bis. — In artikel 33, § 2, van de wet van 16 maart 1968 betreffende het politieverkeer wordt het woord «400» vervangen door het woord «300».

VERANTWOORDING

1. Het moet de bedoeling zijn om zoveel mogelijk daders van een vluchtmisdrijf terug te vinden. Het is voor de naastbestaanden of nabestaanden verschrikkelijk wanneer zij nooit te weten komen wie hun familielid heeft doodgereden of zwaargewond. De verwerking van het gebeuren (voorzover zoiets ook volledig kan gebeuren) verloopt toch wat beter indien de dader gekend is, en zeker wanneer die dader geen alcoholmisbruik of niet-verzekering aangewreven kan worden, maar enkel een paniecreactie. Een mogelijke weg om de oplossing van vluchtmisdrijven te realiseren is ze te bewegen om zich zo spoedig mogelijk spontaan te melden bij de politie.

Er is inderdaad nogal wat reden toe om inzake strafrecht een signaal te sturen naar de samenleving: een aantal vluchtmisdrijven blijken niet het gevolg te zijn van alcoholmisbruik of niet-verzekering, maar wel van een paniecreactie (bv. een onverwachte eerste confrontatie met de dood, met zwaargewonden, met bloed ...). En hoe langer men de spontane melding bij de politie uitstelt, hoe moeilijker het wordt. Het strafrecht moet een spontane melding aanmoedigen, en dat kan door de minimumboete in dat geval te laten dalen.

2. Les abus sont exclus dans ce système car, même après réduction de l'amende minimale, la peine prévue pour le délit de fuite reste plus élevée que celle sanctionnant l'intoxication alcoolique. L'amende sanctionnant le défaut d'assurance ne doit pas être prise en considération dans l'évaluation de ce système, car l'auteur n'a pas la possibilité de résoudre le problème du défaut d'assurance dans les quelques heures suivant l'accident. Sa compagnie d'assurances refuserait de toute façon de lui apporter sa collaboration dans ce cadre.

3. Le Collège des procureurs généraux n'est pas opposé, en principe, à l'idée d'une diminution de l'amende, mais il juge inopportun d'inscrire l'ensemble de la réglementation dans la loi, ainsi que le suggérait la proposition de loi 792/001. Une réduction de l'amende minimale devrait pouvoir suffire. Le juge disposerait ainsi d'un outil lui permettant d'apprécier lui-même quels sont les délits de fuite qui peuvent être mis sur le compte de la panique et dont les auteurs se sont présentés spontanément et à bref délai aux services de police. Le présent amendement tient compte de la proposition du Collège des procureurs généraux.

2. Misbruiken hierbij worden uitgesloten, omdat de straf voor het vluchtmisdrijf ook na een wettelijke verlaging van de minimumboete, toch hoger blijft dan de sanctie voor de alcohol-overtreding. Op de overtreding inzake niet-verzekering moeten we in dat verband niet letten, omdat het niet mogelijk is om gedurende de enkele uren na het ongeval de niet-verzekering ongedaan te maken. Dan zou men trouwens toch bij de verzekering zelf door de mand vallen.

3. Het college van procureurs-generaal staat in principe niet weigerachtig tegenover de idee van een boeteverlaging, maar vindt het niet aangewezen om, zoals dat het geval was in het wetsvoorstel 792/001, de hele regeling in de wet in te schrijven. Een verlaging van de minimumboete kan volstaan, waarmee de rechter zelf een instrument krijgt om zelf te oordelen welke vluchtmisdrijven toegeschreven kunnen worden aan paniecreactie, gekoppeld aan een vlugge spontane melding bij de politiediensten. Met dit amendement wordt aan het voorstel van het college van procureurs-generaal tegemoetgekomen.

Jef VAN DEN BERGH (CD&V)